

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

C. 14. De Ministro Missæ necessario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

grave piaculum constituit, cur non in soluendis spiritualibus debitis, quae tanto utiliora sunt, quanto excellentiora. Præterea quia ex huiusmodi dilatione non leue damnus provenit; nam si sacrificia postulata sunt ad impetrandum tum salutem animæ & corporis, tum pacem inter discordes, tum alium felicem euentum: sæpè ob non celebrata suo tempore sacrificia, deperit impetratio. Si autem in satisfactionem animarum purgatorij fuerint sacrificia postulata, ex se constat, quam grave malum animabus purgatorij ex hac dilatione proveniat; siquidem diu illis flammis acerbissimis cruciantur, alioquin cito liberanda. Syluest. v. *Missæ*, q. 10. Petr. Nauarra l. 2. de *res. c. 2. n. 250. in 2. edit.* Laym. l. 5. *tr. 5. c. 1. q. 4.*

161

*Quanam dilatio iudicanda sit diuer-
sa, ad peccatum sufficiens!*

Quanam, togas, dilatio iudicanda sit diuer-
na? Arbitrio prudentis iudicanda est. Hoc autem
arbitrium ex fine, ad quem obtinendum sacri-
ficia postulantur, est colligendum. Si enim præ-
cipue ad impetrandum aliquem effectum Missæ
postulantur, non est dubium te grauem patrare
culpam, si intra tempus impetrationi aptum sa-
crificia non celebretis; illud enim postulantis in-
tentionem. Si vero in satisfactionem anima-
rum purgatorij fuerint præcipue postulatæ Mis-
sæ, vnius Mensis dilationem satis grauem esse
censerem. Et idem crediderim dicendum, si
pro impetranda libertate alicuius grauis mole-
stia, infirmitatis, ac laboris postulata fuerint sa-
crificia. Quia fortasse ob sacrificiorum dilatio-
nem poenè continuantur, quæ alioquin cessa-
rent. Castro Pal. cum aliis *tom. 4. tr. 22. puncti. 16.*
num. 11.

162

*Potest Ponti-
fex Missarum
stipendia au-
gere, eorum
diminuendo
numerum.*

Potest Pontifex ex rationabili causa ad mi-
norem numerum Missarum Beneficij, Capellanæ,
Annuerarij, & testamenti reducere, & abun-
dantius stipendium eo, quo taxata sunt, desi-
gnare. Quia Pontifici ut supremo Ecclesiæ
gubernatori, & bonorum spiritualium dispen-
satori conuenit, pro qualitate temporum, per-
sonarum, & circumstantiarum determinare,
quodnam sit iustum Missarum stipendium.
Quod si aliquando Pontifex ob paupertatem sa-
cerdotis, vel ob aliam causam, quæ sibi rationa-
bilis visa fuerit, abundantius stipendium, quam
aliàs æquitas postulat, designet, & Missas ad
minorem numerum reducat: credendum est,
ex thesauro Ecclesiæ offerre, & applicare quid-
quid virtute sacrificiorum alioquin debitorum
obtinendum esset. Suar. d. 87. *in fine.* Henric.
lib. 9. cap. 22.

163

*De privilegio
Minoribus co-
muni circa re-
ductionem
Missarum.*

Minoribus concessum est priuilegium à Leo-
ne X. & à Sixto IV. ut possit Rector Collegij
seu Conuentus ad minorem numerum Missas
dicendas reducere, vnaque Missa pluribus obli-
gationibus satisfacere. Hæc tamen reductio
iam fieri non potest à Prælati Ordinum Men-
dicantium nisi in Capitulis Prouincialibus, seu
generalibus Congregationibus iuxta Trident.
sess. 25. cap. 4. de reform. idque causa legitima
intercedente. Quia aliàs ea reductio in Dei
honorem ac cultum non cedit, Ecclesiarumque
utilitatem vti monet Concilium. Causam verò
reductionis legitimam putarim esse, si numerus
Religiosorum fuerit imminutus, aut extenuat
Monasterij redditus, vel impensæ maiores fiant.
Azor. *tom. 3. lib. 12. c. 6. q. 5.* Fraxinell. *de obligat.*
Sacerd. sect. 7. §. 5. n. 3. Barbol. *part. 2. de prest.*
Episc. alleg. 29. n. 3.

Episcopus iure communi spectato potest, ra-
tionabili causa intercedente, Missas tum Anni-
uerarij cum Capellanæ, tum Beneficij ad mi-
norem reducere numerum: nec ad eam redu-
ctionem Synodi Diocesane consilio indi-
get. Quia Concilium *sess. 25. capite 4.*
de reformat. Episcoporum non restringit po-
testatem, sed instruit, quid congruentius sit fa-
ciendum. Existimo tamen, ex potestate à Trid.
concessa non posse Episcopos Missas in funda-
tione Beneficij, seu Capellanæ ad minorem re-
ducere numerum bene tamen ex iuris commu-
nis potestate. Cap. *Cum accessissent*, Cap. *Ex
parte, de const.* Quia Tridentinum solum de nu-
mero Missarum in Annuerarij relicto loqui-
tur non de Missis, quæ ex fundatione Beneficij,
vel Capellanæ habentur. Vnde si Tridentini
potestate vti Episcopus vellet ad Missarum re-
ductionem, solas Missas Annuerariorum pos-
set reducere, eamque reductionem in Synodo
Diocesano facere deberet. Bonac. *dist. 4. q. vii.*
puncti. 7. num. 10. Barbol. *p. 2. de prest. Episc. alle-
gat. 29. n. 10.* Mirand. *Manna. Pral. tom. 1. q. 4. 1.*
2. 12. monet tamen Trid. inibi, reductione Missa-
rum facta ab Episcopo, seu Religiosorum Præla-
tis, vt eorum defunctorum qui pro suarum ani-
marum salute legata reliquerunt, semper com-
memoratio fiat, hoc est, quoties iure reductio-
nis celebrari contigerit. Porro sit satis huic com-
memoratio, si per collectas, vel preces, quæ
in secundo Memento offeruntur, Missas pro il-
lis defunctis celebrans applicet. Ex Congregat.
Cardin. testatur Barbol. *in reuiss. Concilij ad cap.*
illud 4. in fine. De stipendio Missarum vberim
sect. 2. sermo redibit.

164

*Quid possit
circa hoc iure
communi
Episcopus:
quid verb ex
data à Tri-
dentino fa-
cultate*

CAPVT XIV.

De Ministro Missæ necessario.

IRE diuino nihil est præceptum
quoad necessitatem vnius, aut plu-
rum ministrantium. Quia nec ratio
sacrificij secundum se, nec institutio
eius in particulari postulat essentialiter Mi-
nistrum, cum tota substantia fiat à solo cele-
brante, ab eodemque possit debita cum reueren-
tia peragi. Suar. d. 87. *sect. 1.* Filliuc. *tr. 5. n. 190.*
Auerf. *de Euchar. q. 11. sect. 9.*

165

*Circa hanc
diuino nihil
est præ-
ceptum.*

Porro iuxta Ecclesiæ ritum, aliquis Minister
requiritur, qui celebranti seruiat, & respondeat.
Quia cum celebrans loquatur interdum ad-
stantes, oportet, vt aliquis adsit, qui respondeat,
ac simul ministrat vtecolos, aquam ad primam
manuum abluionem infundat, & vinum ac
aquam ad secundam digitorum abluionem
præstet, aliisque gerat, quæ Missale præscribit.

166

*Ex Ecclesia
vni aliqui
Minister re-
quiruntur.*

In Missa solemnium certum est requiri plures
Ministros. Quia in hoc eius solemnitas confi-
sit. In Missis priuatis vnicum sufficere, com-
munis vsus testatur. D. Thom. 3. *part. quest. 83.*
art. 5. ad 12. Sorus *in 4. dist. 13. quest. 2. art. 5.*
Bellarm. *lib. 2. de Missa, cap. 9.* Henric. *lib. 9.*
c. 20. num. 1. Coninch *q. 83. num. 264.* Laym.
lib. 5. tr. 5. c. 6. n. 13.

167

*Plures requi-
runtur in Mis-
sa solemnium, in
priuata vni.*

Si requiras Ministri seruiantis celebranti
obligatione respondeo Ministros Missæ solem-
nis non obligari regulariter ad sic ministrandum.
Quia nullum extrat ius diuinum, aut Ecclesiasti-
cum seruire.

168

*Non tenentur
Diaconi, ac
Subdiaconi
Missæ solemnium
seruire.*

Seccio II. De Missa, Problemata. IIII

cum illos obligans: & Ecclesie praxis ostendit, multos Acolythos, Subdiaconos, & Diaconos, non exercere sua munera, talisque omissionis non compungi serupulo. Suar. *dist. 87. sect. 2.* Petr. de Ledef. *tom. 1. sum. tract. de Euchar. c. 26. conclus. 3.*

169 Qui ministrant in Missa solemniter, seruire debent ritus & ceremonias tam in verbis, quam in actionibus, quae in Missali, seu Pontificali praescribuntur: subindeque sacris vestibus vii suo ministerio designatis. Leuiter vero delinquent committere haec omittendo, vel negligenter, aut irreuerenter tractando: nisi detur contemptus, aut scandalum, aut defectus in grauem cedat celebrationis irreuerentiam. Suar. *d. 87. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 190.* Petr. de Ledef. *tom. 1. tract. de Euchar. c. 26. concl. 3.*

170 Minister autem Missae privatae debet callere, quomodo respondeat, diligenterque tractare, quae suo competunt ministerio, ita vt ex parte sua nullo error committatur praesertim grauis in sacrificio, nimirum si Minister voluntarie loco vini minister aquam, vel quid simile, quod per se graue piaculum contineret. Regulariter vero talis Minister à lethali excusatur propter inadvertentiam, vel ignorantiam vel in aliis defectibus ob materiae paruitatem. Suar. *dist. 87. sect. 2. Bonacin. dist. 4. quest. ult. punct. 9. num. 36.* Petr. de Ledef. *tom. 1. tract. de Euchar. c. 26. concl. 3.*

171 Seculari necessitate, graue peccatum est sine Ministro celebrare. Quia Ecclesiae praecipuum in re graui violatur. Bartol. de Angel. *dialog. 5. numero 408.* Bonacin. *dist. 4. quest. ult. punct. 9. num. 34.* Auert. *quest. 1. sect. 9. §. secundo est.* Mourc. *p. 3. c. 5. §. 4. n. 6.*

172 Vrgenti graui necessitate, licet sine Ministro celebrare. Quia praecipuum Ecclesiasticum, & Ecclesiae consuetudo non videntur ad casum grauissimae necessitatis extendi, praesertim si tunc vgeret aliud praecipuum celebrandi praualens opposito. Suar. *dist. 8. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 194.* Azor. *tom. 1. lib. 10. cap. 9. q. 3.* Coninch. *quest. 83. num. 265.* Card. de Lugo. *d. 20. n. 103.* Martinon. *tom. 4. dist. 40. sect. 3. n. 36.* Diana. *p. 2. tr. 14. r. sol. 43.*

173 Censerem autem, grauissimam celebrandi necessitatem sine Ministro adesse, quoties in mortis periculo Sacerdos est sumpturus viaticum, vel alteri mouebundo ministraturus, nec habentur hostiae praconsecratae. Quia praecipuum diuinum recipiendi viaticum in articulo mortis praualer Ecclesiastico praepro non celebrandi sine Ministro. Item si post inceptam Missam Minister recedat, & expectans post moram, videat non redire: debet celebrans solus sacrificium perficere, sibi responde. Quia maior est obligatio perficendi sacrificium, quam sine Ministro non celebrandi. Patet inclusus in carcere propter fidem, aut patiens propter iustitiam existimandus habere sufficientem causam celebrandi sine Ministro, quoties eger Missa leuamine. Suar. & alij Doctores *num. praecedenti relati*, quibus addo Zambra-

nuro, *cap. 3. dub. 6. num. 5.* Villalob. Pitigian. Sylu. Homobon. quos sequitur Diana *part. 2. tract. 14. resol. 43.*

Potest Pontifex dispensare, vt liceat Missam celebrare sine Ministro. Quia cum praecipuum adhibendi Ministrum diuinum non sit, sed Ecclesiasticum, cadit sub Papae potestatem. Vt autem dispensatio sit licita, causam requirit, quae licet per se solam non excuset, sufficiat ad dispensandum. Verum si necessitas celebrandi sine Ministro sit ordinaria, (v. gr. cum in pagis sit celebrandum vbi non facile Minister adest idoneus) quamuis sufficiens videatur secundum se, tutius & consultius erit, petere dispensationem, quam forsitan haberi saltem implicitam in huiusmodi pagis, facile crediderim. Si vero necessitas ordinaria proueniat à voluntate Sacerdotis, qui talem eligit habitationem, vbi nequeat Missam habere Ministrum, (v. gr. si haeremita veller degere solitarius) omnino requiritur Pontificis dispensatio. Quia illa non potest dici proprie necessitas, sed voluntas. Sotus *in 4. dist. 13. q. 2. art. 5. ad 12.* Suar. *dist. 87. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 194.* Auertsa. *q. 11. sect. 9. §. Quod si.*

175 Missa Minister haud potest esse femina. Cap. primo *de habit. Clericor. & mulier.* Quia id videtur indecens, & nonnullum periculum continet saltem contra tanti mysterij puritatem. Sic Doctores communiter. Qui quidem notant, remore posse feminam celebranti respondere, & assolent è choro respondere Moniales, nec hoc illo textu prohiberi; sed solu illarum ad Altare accessum, ministeriumque proximum praebendi vceolos, infundendi vinum & aquam ad abluionem, & similia praestandi, Martin. *tom. 4. d. 40. n. 35. & seqq.*

176 Dum adest vir, qui ministrat, & si neciat respondere, crediderim, posse Sacerdotem cum tali Ministro celebrare. Quia hic poterit ministrare saltem vceolos, & mittere vinum & aquam in abluionem: & Sacerdos in responsionibus supplere, sicut cum solus Officium diuinum recitat. Vt autem hoc licite fiat, requiritur necessitas celebrandi: minor vero, quam ad celebrandum sine Ministro. Quia hoc modo minus Ecclesiae praecipuum, & consuetudo violatur, quamuis non omnino ritus obferuetur. Minor adhuc necessitas sufficit, quando Minister etsi non exacte respondeat, instrui potest à celebrante, qui verba praeniciens, aut simul proferens, coadiuuat illum ad recte respondendum. Maior vero requiritur necessitas, vt femina à longè respondeat, ac Sacerdos sibi ministrat in Altari. Quia difficilius suppletur ministerium alienum in abluione prima manuum, & secunda digitorum, quam responsio. Prudens quidem arbitrium opus erit ad discernendos, & assignandos in particulari hos gradus minoris, aut maioris necessitatis, diuersis casibus respondentens. Suar. *dist. 87. sect. 1. Filliuc. tract. 5. num. 196.* Card. de Lugo. *dist. 20. n. 103.* & eius frater Franc. de Lugo. *lib. 5. de Sacram. cap. 13. quest. n. 20.*

174
Potest dispensare Pontifex, vt sine Ministro celebratur. Et quando haec facultas potest ad hunc

175
Non potest femina Missa ministrare.

176
Quando vir in expertus ministrare in necessitate valent.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.